

Брюксел, 28 май 2021 г.
(OR. en)

9032/21

ENV 331
CLIMA 119
IND 141
CHIMIE 59
TRANS 319
AGRI 232
ENER 198
SAN 315
COMPET 386
ECOFIN 468
CONSOM 123
MARE 17
RELEX 463

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите Път към здравословна планета за всички — План за действие на ЕС: „Към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата“

1. На 12 май 2021 г. Комисията прие посоченото по-горе съобщение Път към здравословна планета за всички План за действие на ЕС: „Към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата“ като една от основните цели на Европейския зелен пакт.
2. В своето съобщение Комисията определя нова всеобхватна рамка за действията на ЕС за борба със замърсяването. Въз основа на девет водещи инициативи и други действия, включително законодателни предложения, съобщението предоставя ориентир за включване на предотвратяването на замърсяването във всички съответни политики ЕС, за ускоряване на изпълнението на съответното законодателство на ЕС и за установяване на евентуални пропуски. За да направлява ЕС към целта за 2050 г. за здравословна планета за всички планът за действие набелязва ключови цели за 2030 г. като показатели за измерване на напредъка в намаляването на замърсяването при източника въз основа на действащото законодателство и инициативи във връзка със замърсяването на въздуха и шумовото замърсяване, биологичното разнообразие, пестицидите, пластмасовите микрочастици и отпадъците.

3. В подкрепа на плана за действие на ЕС са изготвени два работни документа на службите на Комисията, озаглавени „Към рамка за мониторинг и перспективи за амбицията за нулево замърсяване“ и “Цифрови решения за нулево замърсяване“.
 4. На 21 май 2021 г. Комисията представи плана за действие на работна група „Околна среда“ и отговори на първоначалните въпроси.
 5. За да се зададе насока на обmena на мнения на предстоящото заседание на Съвета (Околна среда) на 10 юни 2021 г., приложено се изпраща на делегациите информационен документ на председателството, съдържащ три въпроса, които да спомогнат за структурирането на дебата.
 6. Комитетът на постоянните представители се приканва да вземе под внимание информационния документ на председателството и да го изпрати на Съвета с оглед на неговия обмен на мнения на 10 юни 2021 г
-

**Заседание на Съвета на министрите на околната среда
–10 юни 2021 г.**

– Обмен на мнения–

***Път към здравословна планета за всички
План за действие на ЕС: „Към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата“***

Информационен документ на председателството с въпроси към министрите

От 2019 г. насам в рамките на Европейския зелен пакт¹ бяха стартирани различни политики и мерки с цел постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г., като същевременно се насърчават полезните взаимодействия между различните сектори. За да се отговори на постоянните заплахи, застрашаващи хората, животните и екосистемите, Европейският зелен пакт призовава *„ЕС да подобри наблюдението, докладването, предотвратяването и отстраняването на замърсяването на въздуха, водата, почвата и потребителските продукти“*².

Амбиция, приоритети и цели

Съобщението „Път към здравословна планета за всички План за действие на ЕС: „Към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата“³, прието от Европейската комисия на 12 май 2021 г., е последният градивен елемент в този набор от нови стратегии и политики, в който се излага визията за нетоксична околна среда в ЕС и всички настоящи и планирани усилия се обединяват в рамките на интегриран подход, като предотвратяването на замърсяването е изведено на преден план. За тази цел се установява една по-ефективна „йерархия за нулево замърсяване“, като се вземат предвид принципите, залегнали в Договора, по-специално принципът на предпазвателните мерки, принципът на превантивните действия и принципите, съгласно които екологичните щети следва приоритетно да се отстраняват при източника и замърсителят следва да плаща.

¹ COM(2019) 640.

² COM(2021) 400, стр. 1.

³ Пак там.

Предотвратяването на замърсяването стои на върха на обърнатата пирамида на действие, тъй като то следва винаги да се предотвратява при източника и само когато това не е възможно, следва да бъде свеждано до минимум. За тази цел е важно да се постави акцент върху начина, по който се проектират, произвеждат, доставят, изпълняват и/или използват и унищожават стоките и услугите. Накрая, когато възникне замърсяване, то следва да бъде отстранено, а свързаните с него щети — компенсирани.

Амбицията за нулево замърсяване представлява междусекторна цел, която допринася за Програмата на ООН за устойчиво развитие за периода до 2030 г. и която допълва целта за неутралност по отношение на климата до 2050 г. в полезно взаимодействие с чистата и кръгова икономика и с целите за възстановяване на биологичното разнообразие.

Основната цел на плана за действие е да насърчава включването на предотвратяването на замърсяването във всички съответни политики на ЕС, за максимално увеличаване на полезните взаимодействия, за ускоряване на изпълнението и за установяване на евентуални пропуски или компромиси. За да се насърчат действията, в плана се набелязват шест цели за 2030 г., вариращи от замърсяването на въздуха и шумовото замърсяване до химическите пестициди, пластмасовите микрочастици и образуването на отпадъци.

Тези цели са придружени от набор от действия, които трябва да бъдат изпълнени между 2021 г. и 2024 г. и които заедно с деветте водещи инициативи, включени в текста, са предназначени да допълнят многото други инициативи и инструменти на Европейския зелен пакт, като по този начин допринасят за подобряване на нашето здраве и благосъстояние, опазване на екосистемите и постигане на нулево замърсяване от производството и потреблението. Повечето от целите са свързани с оценки и преразглеждане на законодателството с оглед подобряване на изпълнението и прилагането на правните инструменти, насочени по-специално към шума, водата, въздуха и качеството на почвите.

За да се постигне преход към нулево замърсяване, в плана за действие се определят мерки за гарантиране на по-стриктното изпълнение и прилагане, за насърчаване на действията в цялото общество и на промените в световен мащаб и за проследяване на напредъка, предвиждане на тенденциите и включване на нулевото замърсяване в политиките.

Подобряване на здравето и благосъстоянието

Съобщението има за цел главно да намали неравнопоставеността в здравеопазването посредством нулево замърсяване и да подкрепи действията в градските райони. За тази цел в съобщението се предлага засилване на сътрудничеството между различните сектори на национално, европейско и международно равнище. Социалното измерение на плана за действие е съсредоточено върху политиките в сектора на здравеопазването, например чрез плана за борба с рака, и неговото взаимодействие със законодателството в областта на околната среда, като например текущото и предстоящото преразглеждане на директивите за качеството на въздуха, питейната вода, водите за къпане и пречистването на градските отпадъчни води, както и стратегията за химикалите. Градоустройственото планиране е от ключово значение за намаляване на неравенствата и следователно постиженията в рамките на Стратегията за устойчива и интелигентна мобилност, вълната на саниране, мисиите на „Хоризонт Европа“ и новия европейски Баухаус могат да допринесат значително за постигането на основната цел и целите за нулево замърсяване, доколкото те вдъхновяват действия на национално, регионално и местно равнище, като се има предвид присъщата цел на тези инструменти, а именно да се допринесе за намаляване на замърсяването при източника.

Живот в пределите на нашата планета

През годините замърсяването оказва огромен натиск върху нашите екосистеми, като застрашава биологичното разнообразие. В плана за действие се определят ясни действия, пряко свързани с околната среда, като се подчертава значението на бъдещите правно обвързващи цели на ЕС за възстановяване на природата съгласно стратегията на ЕС за биологичното разнообразие и предстоящата стратегия на ЕС за почвите. Необходим е и регионален подход към нулевото замърсяване и още веднъж полезни взаимодействия със съществуващите регулаторни рамки за защита на въздуха, сладководните басейни, моретата и океаните, като например Директивата за националните ангажименти за намаляване на емисиите, Рамковата директива за водите и Рамковата директива за морска стратегия, както и стратегията „От фермата до трапезата“, ще играят съществена роля.

Към нулево замърсяване в производството и потреблението

Начинът, по който произвеждаме и консумираме, е един от приоритетите на Европейския зелен пакт, а планът за действие разглежда и промишлените и икономическите измерения по пътя към нулево замърсяване. За постигането на тази цел е необходим кръгов и екологичен подход към икономиката, един от аспектите на който включва улесняване на избора за нулево замърсяване чрез прилагане и подобряване на съществуващите рамки, като продуктовия отпечатък върху околната среда, плана за действие за кръговата икономика, Директивата относно емисиите от промишлеността и екомаркировката на ЕС, както и изпълнението на предстоящи инициативи, като инициативата във връзка с твърденията за екологосъобразност и преразглеждането на Директивата за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията.

Създаване на трансформацията към нулево замърсяване заедно

Следвайки тройната цел за повишаване на човешкото здраве и благосъстояние, признавайки необходимостта от живот в границите на планетата и преминаването към нулево замърсяване от производството и потреблението, планът за действие очертава значителен набор от нови и текущи инициативи. Освен това в него се изтъква значението на координирания процес на планиране и изпълнение за осигуряване на постоянен напредък при постигането на основната цел и целите за нулево замърсяване, като същевременно се обръща внимание на замърсяването при източника. Това ще донесе дългосрочни ползи за околната среда по най-системния и устойчив начин, като същевременно се вземат предвид най-новите научни познания и стандарти, които в крайна сметка гарантират здравето на нашите граждани и екосистеми. Заедно с това стремежът към нулево замърсяване може да допринесе за насърчаване на действията и за укрепване на възможностите в рамките на тези инициативи.

За да се даде възможност за по-стриктно изпълнение и прилагане, в плана за действие се изброяват няколко действия, като например: разработване на нови съвместни действия за съответствие, извършвани от националните органи съвместно с Европейската мрежа на агенциите по околната среда, инспектори, одитори, полицията, прокурори и съдии; укрепване на сътрудничеството между органите по опазване на околната среда и други правоприлагащи органи за разработване на междусекторни действия за постигане на съответствие на национално и трансгранично равнище; укрепване на Директивата относно престъпленията срещу околната среда; оценка и евентуално преразглеждане на Директивата относно екологичната отговорност; разработване на стандартизирани разпоредби за гарантиране на спазването на законодателството на европейско и международно равнище; насърчаване на високоразвити технологии; и овластяване на гражданското общество да действа като пазител на спазването на законодателството.

В рамките на Осмата програма за околната среда Комисията ще разработи интегрирана рамка за мониторинг и перспективи за нулево замърсяване, в която ще се анализират полезните взаимодействия, ще се проследява напредъкът и ще се насърчават интегрирани решения и препоръки – първият доклад е планиран за 2022 г., а вторият – за 2024 г. За тази цел съществуващите структури, като например центровете за знания на ЕС за високи постижения в областта на нулевото замърсяване, ще трябва да бъдат консолидирани. Европейската агенция за околна среда, Съвместният изследователски център и наскоро създадената Европейска обсерватория за климата и здравето ще играят съществена роля при събирането на данни за този инструмент за наблюдение и перспективи.

Създаването на нова платформа на заинтересованите страни за нулево замърсяване, в сътрудничество с Комитета на регионите, ще обедини заинтересовани страни и експерти от различни области на политиката с цел ефективно интегриране на програмата за нулево замърсяване, подпомагане на създаването на съвместна отговорност и насърчаване на сътрудничеството, интегрираните решения и действията, които увеличават максимално полезните взаимодействия с усилията за декарбонизация и възстановяване след COVID-19.

На международно равнище ЕС, в съответствие с плана за действие, ще насърчава амбицията за нулево замърсяване чрез инициативи в областта на търговската политика и споразумения за свободна търговия и ще засили изпълнението и прилагането на главите относно търговията и устойчивото развитие от тези споразумения.

Предложения за въпроси за обмена на мнения на заседанието на Съвета по околната среда на 10 юни 2021 г.:

- Каква е оценката на държавите членки за подхода, обхвата и степента на амбициозност на плана за действие за нулево замърсяване?
 - Като се имат предвид взаимовръзките с няколко стратегии, представени в рамките на Европейския зелен пакт, как може да се увеличи ефектът от полезните взаимодействия?
 - Според държавите членки кои са основните действия за изпълнение и прилагане, установени в плана за действие за нулево замърсяване?
-